

FIRAT ÜNİVERSİTESİ ATIK YÖNETİMİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Dayanak

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı, Fırat Üniversitesi Rektörlüğü sorumluluk alanı içinde yürütülen eğitim, öğretim, araştırma, üretim ve hizmet faaliyetleri sonucu oluşan organik, inorganik, kimyasal ve radyoaktif atıkların çevreye duyarlı şekilde yönetilmesi; bu atıkların kaynağında ayrıştırılması, geçici depolanması, taşınması, yeniden kazanımı, işlenmesi ve bertaraf edilmesi süreçlerinin yürütülmesine dair esasları belirlemektir. Bu kapsamda, Atık Yönetim Birimi, üniversitenin “İklim, Çevre ve Yeşil Kalkınma Merkezi” altında oluşturulacak, belirlenen yönetim ve iş birliği ilkeleri çerçevesinde faaliyet gösterecektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, Fırat Üniversitesi’ne bağlı tüm birimlerde oluşan, Atık Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili mevzuatta yer alan tüm atık türlerinin kaynağında ayrıştırılmasından bertarafına kadar tüm süreçlerde;

- Çevreye ve insan sağlığına zarar vermeden atıkların yönetilmesi,
- Atıkların kaynağında ayrılarak toplanması, geçici olarak depolanması, taşınması, geri kazanılması ve bertaraf edilmesi,
- İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun şekilde işlemlerin yürütülmesi,
- Atık kütle dengesinin sağlanması amacıyla envanter oluşturulması ve izlenmesi gibi hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 2872 sayılı Çevre Kanunu’nun 11, 12 ve 13. maddeleri ile 02.04.2015 tarihinde yürürlüğe giren Atık Yönetimi Yönetmeliği, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 4. maddesi ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 14. maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;

- Alt Birim Sorumlusu: Alt birimlerde atık yönetimini organize eden ve atıkların toplanması, geçici depolanması, taşınması gibi süreçleri denetleyen kişiyi,
- Atık Envanteri: Fırat Üniversitesi bünyesinde oluşan tüm atık türlerinin tür, miktar ve yönetim süreçlerinin kaydedildiği listeyi
- Atık Kütle Dengesi: Üniversite genelinde atık oluşumu ve bertaraf süreçlerinin izlenmesi amacıyla hazırlanan ve atıkların envanterinin sağlanmasını amaçlayan dengeyi,
- Atık Yönetim Birimi: İklim, Çevre ve Yeşil Kalkınma Merkezi altında kurulan ve yönergenin uygulanmasından sorumlu olan birimi,
- Bakanlık: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nı,
- Birim Sorumlusu: Üniversiteye bağlı her bir akademik veya idari birim için, atık yönetimi faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumlu olarak görevlendirilen kişiyi,

- f) Merkez: Fırat Üniversitesi İklim, Çevre ve Yeşil Kalkınma Merkezini,
- g) Tehlikeli Atık Üreticileri: Üniversite bünyesindeki eğitim, öğretim, araştırma ve üretim faaliyetleri sonucu tehlikeli atık üreten öğretim elemanları ve yardımcı personeli,
- ğ) Tehlikeli Atıklar: Tehlikeli kimyasallar, tıbbi atıklar, deney hayvanları ve biyolojik kökenli diğer atıklar ile radyoaktif atıklar gibi insan ve çevre sağlığına tehdit oluşturabilecek atıkları,
- h) Üniversite: Fırat Üniversitesini,
- ifade eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Genel Esaslar

MADDE 5- (1) Fırat Üniversitesi sınırları içinde oluşan atıkların çevreye duyarlı yönetimi, aşağıdaki ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilir:

- a) Yasal Uyum: Atıkların ayrılması, toplanması, taşınması, geri kazanılması ve bertaraf edilmesi, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuatta belirtilen hükümlere uygun olarak yapılır.
- b) Çevre ve İnsan Sağlığı: Atıkların yönetimi sürecinde, su, hava, toprak, bitki ve hayvanlar için risk oluşturmayacak; gürültü, titreşim ve koku gibi olumsuz çevresel etkilerden kaçınılacak yöntemler uygulanır.
- c) Kaynağında Ayrı Toplama: Organik, inorganik, kimyasal ve radyoaktif atıklar, kaynağında ayrı ayrı toplanarak güvenli bir şekilde yönetilir.
- ç) Lisanslı Taşıyıcılar: Atıklar, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından lisans verilmiş kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından taşınır. Evsel ve tehlikesiz atıkların taşınmasında ise belediyeler veya denetimli taşıyıcılar kullanılabilir.
- d) Atık Yönetim Birimi İşleyişi: Atık Yönetim Birimi, çevreye zarar vermeyecek ve insan sağlığına uygun yöntemleri kullanarak atık yönetimi oluşturur. Bu süreçte, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması için gerekli önlemler alınır.
- e) Fırat Üniversitesi İklim, Çevre ve Yeşil Kalkınma Merkezi İş Birliği: Atık Yönetim Birimi, üniversitenin sürdürülebilirlik hedefleri doğrultusunda, İklim, Çevre ve Yeşil Kalkınma Merkezi ile eşgüdümlü çalışır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yönetim Birimi ve Görev Tanımları

Atık yönetim birimi

MADDE 6- (1) Atık Yönetim Birimi, Fırat Üniversitesi İklim, Çevre ve Yeşil Kalkınma Merkezi altında, atık yönetim süreçlerinin yürütülmesinden ve yönergenin uygulanmasından sorumlu birimdir. Birim, üç kişilik bir ekipten oluşur. Ekip üyeleri merkez müdürünün önerisiyle Rektör tarafından atanır. Üyeler kendi aralarında bir başkan seçer. Birimin görev süresi 3 yıldır. Ekip üyeleri tekrar seçilebilir. Herhangi bir sebeple görev süresi sona eren üyenin yerine seçilen yeni üye, önceki üyenin kalan görev süresini tamamlar.

Atık yönetim biriminin görevleri

MADDE 7- (1) Atık kütle dengesinin oluşturulabilmesi için atık potansiyeli olan tüm girdilerin envanterini çıkarmak ve izlemek.

- (2) Atık envanterini güncel tutmak ve ilgili raporları hazırlamak.
- (3) Eğitim ve bilgilendirme toplantılarını organize etmek.
- (4) Atıkların mevzuata uygun olarak toplanmasını ve bertaraf edilmesini sağlamak.
- (5) Üniversite genelinde sürdürülebilir bir atık yönetim planı geliştirmek.
- (6) Gerekli durumlarda, üniversite üst yönetimine ve birimlere teknik destek sağlamak ve danışmanlık yapmak.
- (7) Atık yönetimi ile ilgili tüm kayıtları tutmak ve mevzuattaki değişiklikleri izlemek.

Birim sorumlusu

MADDE 8- (1) Birim Sorumlusu, Fırat Üniversitesi bünyesindeki her bir akademik ve idari birimde, atık yönetimi ile ilgili uygulamaların koordinasyonundan sorumlu olarak atanır. Atama birim amiri tarafından 3 yıllık süre ile atanır. Herhangi bir sebeple görev süresi sona eren üyenin yerine seçilen yeni üye, önceki üyenin kalan görev süresini tamamlar. Birim sorumlusunun görevleri şunlardır:

- a) Biriminde atık yönetimi esaslarının uygulanmasını sağlamak.
- b) Atıkların, yönergeye uygun şekilde toplanması, geçici olarak depolanması ve bertaraf edilmesini denetlemek.
- c) İlgili alt birimlerde “Atık Sorumlusu” olarak görevlendirilen kişilerin listesini Atık Yönetim Birimi’ne iletmek.

Alt birim sorumlusu

MADDE 9- (1) Alt Birim Sorumlusu, akademik veya idari birimlerin alt birimlerinde (bölüm, anabilim dalı vb.) atık yönetimini organize etmekle sorumlu kişidir. Herhangi bir sebeple görev süresi sona eren üyenin yerine seçilen yeni üye, önceki üyenin kalan görev süresini tamamlar. Alt birim sorumlusunun görevleri şunlardır:

- a) Biriminde atık yönetim planını hazırlamak ve yürütmek.
- b) Eğitim ve bilgilendirme toplantılarını düzenlemek.
- c) Aylık olarak atık verilerini Atık Yönetim Birimi’ne iletmek.
- ç) Atık potansiyeli olan faaliyetleri izlemek ve raporlamak.

BEŞİNCİ BÖLÜM**Atık Yönetim Süreçleri**

MADDE 10- (1) Fırat Üniversitesinde atık yönetim süreçleri, çevreye ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde aşağıdaki esaslar doğrultusunda yürütülür:

- a) Atıkların Kaynağında Ayrıştırılması: Organik, inorganik, kimyasal ve radyoaktif atıklar, üretildikleri birimlerde kaynağında ayrı olarak toplanır.
- b) Toplama ve Taşıma: Atıklar, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş taşıyıcılar tarafından, çevreye ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde taşınır.
- c) Geçici Depolama: Tehlikeli ve özel atıklar, üniversite kampüsündeki geçici depolama alanlarında, mevzuata uygun olarak güvenli bir şekilde depolanır.
- ç) Geri Kazanım: Geri kazanımı mümkün olan atıklar, yeniden kullanım veya geri dönüşüm amacıyla işleme tabi tutulur ve/veya profesyonel iş birliği yapılan kuruluşlar tarafından değerlendirilir.
- d) Bertaraf: Geri kazanımı mümkün olmayan atıklar, çevre ve insan sağlığını koruma esaslarına göre bertaraf edilir.
- e) Düzenli Envanter ve Kayıt Tutma: Atık Yönetim Birimi, üniversite genelinde oluşan atıkların miktarını ve türünü içeren envanter kayıtlarını düzenli olarak günceller ve izler.
- f) Acil Durum Yönetimi: Atık yönetimi süreçlerinde olası kazalara karşı acil durum planları oluşturulur ve uygulanır.

ALTINCI BÖLÜM**Eğitim ve Farkındalık Çalışmaları**

MADDE 11- (1) Fırat Üniversitesi, atık yönetimi süreçlerinin etkili ve sürdürülebilir bir şekilde uygulanabilmesi için tüm birimlerde eğitim ve farkındalık çalışmalarına önem verir. Bu kapsamda, aşağıdaki esaslar çerçevesinde bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri yürütülür:

- a) Eğitim Programları: Atık Yönetim Birimi, atık yönetimi süreçleri hakkında birim sorumluları, alt birim sorumluları ve üniversite personeline yönelik düzenli eğitim programları organize eder.
- b) Farkındalık Kampanyaları: Üniversite genelinde öğrenciler ve personelin atık yönetimi konusunda bilinçlenmesi amacıyla çeşitli farkındalık kampanyaları ve bilgilendirme etkinlikleri düzenlenir.

c) Bilgilendirme Toplantıları: Her akademik yılbaşında ve gerek görüldüğünde Atık Yönetim Birimi tarafından bilgilendirme toplantıları yapılır. Bu toplantılarda, atık yönetimindeki yeni gelişmeler ve güncel uygulamalar paylaşılır.

ç) Broşür ve Afişler: Atık yönetimi ile ilgili temel bilgilerin yer aldığı broşürler ve bilgilendirici afişler, üniversite kampüsünün belirli alanlarına yerleştirilir.

d) Online Kaynaklar ve Kılavuzlar: Üniversitenin web sitesi ve diğer dijital platformlar aracılığıyla, atık yönetimi süreçlerine ilişkin rehber dokümanlar, talimatlar ve diğer bilgilendirici materyaller yayımlanır.

e) Geleceğe Yönelik Esnek Uygulamalar: Fırat Üniversitesi Atık Yönetim Birimi, ülke politikalarında ve çevre koruma yasalarında meydana gelen değişiklikler, imzalanan uluslararası çevre ve sürdürülebilirlik sözleşmeleri, iklim değişikliği gibi küresel gelişmeler ve üniversitenin ihtiyaçları doğrultusunda yeni eğitim, farkındalık ve uygulama faaliyetlerini hayata geçirebilir. Bu faaliyetler, üniversitenin sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu olarak geliştirilecek ve ilgili ulusal ve uluslararası standartlar ile mevzuat çerçevesinde uygulanacaktır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Denetim ve Raporlama

MADDE 12- (1) Fırat Üniversitesi'nde atık yönetimi faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için düzenli denetim ve raporlama yapılır. Bu kapsamda, aşağıdaki esaslar doğrultusunda işlemler yürütülür:

a) Düzenli Denetim: Atık Yönetim Birimi, üniversite bünyesindeki tüm birimlerin atık yönetimi süreçlerini belirli periyotlarla denetler. Bu denetimler, çevreye duyarlı uygulamaların ve mevzuata uyumun sağlanması amacıyla yapılır.

b) Aylık Raporlama: Birim Sorumluları, her ay atık miktarları, türleri ve yönetim süreçlerine ilişkin bilgileri içeren raporları Atık Yönetim Birimi'ne iletir.

c) Yıllık Değerlendirme Raporu: Atık Yönetim Birimi, her yılın sonunda tüm birimlerden gelen aylık raporları değerlendirerek bir "Yıllık Atık Yönetim Değerlendirme Raporu" hazırlar. Bu rapor, üniversite üst yönetimi ile paylaşılır ve gelecek dönemde yapılacak iyileştirme çalışmalarına yön verir.

ç) Uygunluk Denetimleri: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yapılan denetimlere hazırlık amacıyla iç denetim süreçleri yürütülür ve üniversite bünyesindeki tüm atık yönetimi faaliyetlerinin mevzuata uygunluğu gözden geçirilir.

d) Gelişim ve İyileştirme Raporları: Üniversitenin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmak için belirlenen alanlarda gelişim ve iyileştirme faaliyetleri planlanır ve bu faaliyetlerin sonuçları düzenli olarak raporlanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Yürürlük

MADDE 13- (1) Bu Yönerge, Fırat Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14- (1) Bu Yönerge hükümlerini Fırat Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönergenin Kabul Edildiği Senato Kararının Tarih ve Sayısı	
Tarih	Sayı
02.12.2024	2024-2025/4.7